

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, csütörtök, január 22.

Tizedik évfolyam.

KOLOZSVÁR, JANUÁR 21.

(?) A delegációk érdemleges munkája ez alkalommal nem birt maga iránt akkora érdeklődést kelteni, mint korábban hozzá valánk szokva, s mondhatni minden nagyobb hullámvérés nélkül folyt le az egész munka, legalább a mi illeti a nyilvános ülések discussióit. Hallzott ugyan pár fogás kérdés híre, melyet az ellenzéki delegatusok, az orosz hadkészületekre, az olasz fészkelődésekre stb. nézve a külügyérhez intézni akartak volna, de mindez, ha igaz, privát fölvilágosításokban nyert megoldást. S annyi tény, hogy a hivatalos tárgyalások avagy csak föltűnőbb momentumok nélkül is szűkülökének, hiányzott a diplomatiái okmányok közzététele is, sőt az ellenzékhez tartozó delegatusok még-még bizalmuknak is kifejezést adtak a külügyek vezetője iránt, vagy legalább várakozó állásba helyezkedtek — denique, a magát gr. Andrássy egyéniség utódjaként s politikája követőjeként bemutató Haymerle első delegatioi szereplésével meg lehet elégedve s nem csak, hogy a magyar törvényhozás, de még csak a lajhántuli alkotmányparti (ellenzéki) és szláv delegatusok helyeslését is ki bírta eddigi eljárása által érdemelni.

Az ex professo kormánypártiak e tényt „örvendetes jelenség”-ként regisztrálják; megmosdatják fejét az ellenzéknek, mely, a duo si faciunt idem non est idem elve szerint, egy azon dologért szidja Andrássyt s dicséri Haymerlét s az ily jó fogadtatásban részesült külügyi kormányzat nyomán jó reménységgel néznek a monarchia jövője s inspecie a következő tavasz elé.

A mi esekélyesüink, lehet: tulságos aggodalmaskodásból, nem bir az optimisták e táborához csatlakozni s legalább annyit merünk állítani, hogy bizony e jelekből lehet más következtetéseket is vonni. Az interpellatiók abban hagyásának lehet az is az oka, hogy elkerülendő volt a valóban komolylyá válható conflictusoknak még csak alkalmát és színe is; a yöröskönyv visszatartása jelezheti azt is, hogy a külügyér tárczájában dombra nem üthető okmányok is rejlenek, s ha a Bismarck herczeg bécsi útja szöba sem került, bizonynyal nem azért történt, mivel a delegatus urak épen semmi jelentőséget sem tulajdonítottak ennek az „udvariaskodás”-nak.

Az sem épen valószínű, hogy az országos bizottságok tagjai annyira megbizának az orosz diplomatiá és hadvezérlet loyalis, békeszerető voltában, hogy figyelemre se tartják méltónak a föltűnő mozdulatokat és összpontosítást, melynek híré a német-orosz határszérlől oly egy-

A KELET TÁRCZÁJA.

A MI VILÁGUNKBÓL.

(Egy veterán színész naplójegyzetei után elbeszéli: Mátrai B. Béla.)

(Folytatás.)

— Barátain! Örömmel ez est, a kettős öröm esthajnál. E rögös pályán, mint a művészet apostolainak egyik szerény mestere, ma gázolom a tizedik keresztet esztendőm. Sok haszontalan emberrel volt dolgom az életben; irigymé is volt, hála a magyarok Istenének, feles számmal; mert eszes és szorgalmas embernek kevés a szánója, sok az irigye; de én kenyeret adtam mindegyik szájába, s a tehetségeket nagyra becsültem. Büszkén tekintek vissza a lefolyt nagy küzdelemteljes időkre, mert ma már csak jeleket látok magam körül.

Itt egy kis szünetet tartott a szónok. A társulat mindig szonjas sugója megakasztá öblös gégején a kortyot, s fél szemmel directorára hunyorított. Sejtette, hogy éljenzeni kell, de nem volt benne egészen bizonyos, azért várt pár másodpercet.

A mester tovább folytatá:

— E jelesek között első helyen áll társulatom új tagja. Csak nektek új ő, nekem régi jó barátom, kit ezelőtt tiz

értelmelem hozták a lapok. Szóval, mi azt hisszük, hogy ez a majdnem egyhangu helyeslés, melylyel külügyérünk találkozott s még inkább az a nagy hallgatás, melylyel a legvitalisabb külügyi kérdések a nyilvános tárgyalások rendjén melőztettek, sokkal hangosabban beszélnek órákig tartó szónoklatoknál, interpellatióknál és ezekre adott felvilágosításoknál.

És ezt a föltevésünket nagyban látsszik támogatni a külügyi viszonyok — sit venia verbo — egész esatárvonala. Elkezdvé Anglia mindig bonyolodottabbá váló ázsiai viszonyaitól, kereszttől Oroszország sűrű homályfödte belállapotain s az ezekből származható ktlactiön, valamint a Francziországban épen most lefolyt eszöndes párt-forradalmon, le egészen az olasz irredenta, a bolgár fejedelmekentülés, meg az albán-montenegrinus határvillongás üzemléig, meg a török reform-mozgalmak convulsioig, mindenütt sokkal több gyűdanyag látszik fölhalmozottnak, mintsem hitelt adhatnának annak a rózsaszínű fölfogásnak, melyet az illetők delegationalis üléseink szelid lefolyásából akarnak következtetni és igazolni.

Mi nem tartozunk azok közé, a kik az oroszországi csapat-mozgalmak hírért mind csupa készpénz gyanánt hozzák forgalomba s már készen, becsomagolva látják a muszka hadizenetet Németország-nak, vagy monárehánknak, avagy mindkettőnek. De viszont nem tudjuk kicsinyelni delegatiók üléseinek sajátosan sima lefolyását; a francziországi gyökeres rendszerváltozás, meg a berlini franczia követ személy-változásának még mindig függőben levő kérdését; nemkülönben azt a rendkívüli konoktságot, meg az orosz udvari körökben minden belfőrrongások és a látszólagos végveszély mellett is, az intézők részéről a közvélemény óhajtsaival, sőt következeivel szemben nyilatkozik.

A tavasz, mely egykor arról volt nevezetes, hogy a mezők aranyföldjének virulásra segíté, ma már rohamos olvadásairól, romboló áradásairól és a despoták merényleteiről híres. Nem tehetünk róla, ha — az élet keserű tapasztalataival gazdagban — az aranyföldjének virulására mellett már-már látni véljük az elemek és az emberi galád indulatok pusztításainak jeleit is.

Vajha lennének rossz próféták. Magunk szívesen elhordoznók a záptojások föltját, csak a népek mentek maradnának a végzet csapásaitól és a gázságtított sebek vérfojtaitól...

Gróf Schweinitz Gyula emlékirata a kolozsvári keresk és iparkamarához, az erdélyi vicinális vasutak tárgyában.

(Folytatás.)

A technika lehetővé tette, az állami erő minden útján gőzerővel pótolhatni s nálunk is meg

ével már nagyra becsültem. Ő mindeddig távol maradt a szerényebb igényű köröktől, de hála a magyarok Istenének, végre bekövetkezett az idő, hogy körülünk tisztelhetjük a magyar színészet eme legkiválóbb tagját. A restauratio, mely megyénk érdemkorszoruzta jeleseit, az őket megillető helyekre fogja állítani: tévé szükségessé, hogy társulatomat egy ily kintű erővel gyarapítsam. Ő engedett meghívásomnak, hozzánk csatlakozott és ma már a miénk. — Holnap hajnali kakas-szóra itt lesznek a forszponot fuvarosok, elindulunk, hogy becsületet szerezzünk a színész névnek a megye székhelyén, hol előttiünk még jeles művészek soha meg nem fordultak. —

Bármilyen okozta is derék vendégünk elhatározását, hogy meghívásomnak engedjen, én e kényszerűséget a sors különös kedvezményének tekintem, s vállalatunk sikeréhez szerencsés előjel gyanánt üdvözlöm. Emelem tehát poharamat értetek, magamért, ő érte: régi lelki barátomért, derék vetélytársamért. Éljen Tamas Ernő, a valódi művész!

Falrengető éljenzés kísérete a director szavait, s mindenki fenyéki ürité poharát, csak Ernő nem ivott saját egészségére, hanem állva maradvá, szót kért.

A társulat nagy reményű ifjúsága mohó vágygyal figyelt.

kell honosítani ama olesó pályákat, a melyek nem engedik, hogy egész országárszek maradjanak vasúti összeköttetés nélkül, mert forgalmuk sem engedi az eddigi drága pályák rendszerének alkalmazását s e forgalom is esekélyebb, semhogy fölösleges vagy szükségtelen mű- és fénytüzési építkezéseket kamatoztathatna és törleszthetne. A másodrendű vaspálya vasúti rendszerünk sorában mindenesetre csak utolsó lánészemet fog képezni, hanem oly területen vagy országárszekben, ahol a forgalom még emberéletéket át esekély fog lenni, elegendő oly rendszer egy kereskedelmi, valamint katonai szempontból, mely föltámi képes a forgalmat, képes azt gyarapítani, a kereskedelmet és közlekedést élénkíteni.

A másodrendű pályák rendszere tehát kielégítő, mert nem kíván költséges föltéseket, mint a helyipályák és mert nem kíván indóházakra s más fénytüzési építkezésekre fölösleges kiadásokat: az ilyen másodrendű pályák a helységekön húzódnak át, a lakosság követelményehez alkalmazkodnak s távol van tőlük a nagy helyipályák forgalmi merevsége, szóval a másodrendű pályákat technikai, pénzügyi és közgazdasági szempontból, mint viszonyainknak legjobban megfelelőket kell tekintetünk és mindennek előtt a következő vonalok építését szükségesnek kijelölnünk.

- 1) Csucs-Nagy-Károly.
- 2) Apahidról Szamosújvár-Deesen át, Magyar-Oláh-Lápos, Pelső- és N-Bánya felé Szathmárnak, vagy a Szamos hosszában Deésről szárnyvonalai Nagy-Bánya felé Szathmárnak, Deésről Besztercezen csatlakozással a M-Sziget-szucsavai vonalhoz.
- 3) Maros-Vásárhely-Szászrégen-Beszterce.
- 4) Maroslúdas-Kissármás-Budatke, Szentmihálytelke-Szt.-györgy-Vermes-Lekenze-Harina-Beszterce, Szucsava felé.
- 5) Szászrégen-Gyergyószentimre-Ditrő-Tölgyes-szoros, esetleg Marosvásárhely-Parajd, vagy Szászrégen-Toplice (a Maros hosszában) Tölgyes-ros.
- 6) Maros-Vásárhely-Szegesvár.
- 7) Héjasfalva-Sz.-Keresztúr-Údvárhely-Cs-Szereda-Gyimes-szoros.
- 8) Ditrő-Gyergyószentmiklós-Csikszereda-Torján át K.-Vásárhelynek.
- 9) Brassó-Földvár-Szentgyörgy-Kézdivásárhely-Ojtos-szoros.
- 10) Szeben-Szászsebes-Alvincz.
- 11) Gyulafehérvár-Zalathna-Abrudbánya.
- 12) Torda-Gyér.

A fennebbi vonalak kiépítése által, forgalmi viszonyainknak megfelelőleg, a pályaösszeköttetések oly sora keletkeznék, a melyek fontossága nem csak helyi érdekkel bír. Az erdélyi részeket ekként 4 vonal metszné át, a melyek keletet nyugattal és 4, a melyek az északi vasútvonalokat a déliekkel kapcsolnák össze, hadászati jelentőségük tehát kézzelfogható; míg vasúti összeköttetéseink észak és nyugat felé helyreállítottaknak vagy megindítottaknak volnának tekintendők, meg kell jegyeznünk, hogy a Románia felé irányuló összeköttetések egyikét sem mondhatni jelentéktelennek s hogy az erdélyi terület közgazdasági fejlődésére nézve elkerülhet-

Ernő Rengetegi otromba szónoklata kellemetlenül érinté. Érsádt, törődött volt, alig pár órával a csapszéki lagzi előtt érkezett meg hoszu útról. Látszott arczán mennyire idegennek érzi magát ebben a légkörben, ez egykori mesterségüket megunt emberek társaságában, kiket direktor „barátja” jeleseknek nevezett. De fél volt hívja; élettest, az éljeneket, szó nélkül nem hagyhatta.

— Uraim! E társaság jeles szónoka. . . — Éljen! Éljen! ordította a sugó. Éljen a director!

— Halljuk! recsegő a director s a sugó szükségének tartá elhallgatni. E társaság jeles szónoka — folytatta Ernő, régi szép csengő hangján — engem éltetve emelte föl poharát, s lelkes éljenektől viszhangzott e vidám tanya. Ő barátját köszönté igénytelen személyemben, s e bizalmas megszólítás lelkemben vissza idéz azon elmúlt szép napok emlékeit, melyek elévülhetlenül vannak szívembe vésve.

E szép napok néhány fájó emlékének köszönhetem, hogy jelenleg önközött vagyok, s ha föltalálom itt e körben az eddig hasztalanul keresett nyugalmat: kétszeresen becses leendő előttem az a barátság, melyre a lelkes szónok hivatkozott. Akkor éltetni fogom azokat, kiknek meghívására társulatunk holnap a megye székhelyére rándul: ma azonban éltetem

len szükséges, hogy az összeköttetések Petrosény, Verestoron, Ojtos, Gyimes- és Tölgyes-szorosnál ténetségen lehetővé s Beszterce Szucsavával, Deés Szathmárról, Csucs-Nagy-Károlyal hozasék összeköttetésbe, általában, hogy az erdélyi vicinális háló kiépítése, legalább az itt felsorolt irányokban megindíttassék.

A mi pedig vasúti összeköttetéseinket Romániával illeti, legyen szabad bővebben fejtegetnem. Románia kernskedelmé az utóbbi időkben rendkívül kifejtett; a dunai kikötőkben évenként, induló és érkező hajók száma igen jelentékeny s folyton gyarapodik, e hajók a vasutakkal egyetemben élnek kereskedést közvetítenek, a mely tetemes versenyt eszközöl az erdélyi kereskedelemnek, oly versenyt, a mely annál veszedelmesebb, mert minket vagy készületlen talál, vagy föltlenül állunk vele szemben s vesszük észre, hogy egyenes vasúti összeköttetések által Romániával kereskedésünknek ismét útát nyithatnánk Keletre.

Mindegy, akár Braila és Galacz maradjon egyelőre keleti kereskedelmünk ugynevezett kikötőjéül, akár pedig a sehnaravoda-küstendschéi tervezett esatorna kiépüljön, avagy Kustendsche Bunkaresttel csak vasút által kötéssék össze, a fekete és aegüi tenger, valamint a saloniéki-től nagy fontossággal bírnak kereskedelmünk s az azokhoz vezető összeköttetést keresnünk és biztosítanunk kell. A keleti vaspálya az orientális kereskedés miatt épült; e pálya végpontjai részint a Dunára, részint a Feketetengerre nyulnak; ha tehát a keleti pálya a fennebbi ok, a kereskedés és így a keleti kivitel miatt is épült, számára ugyszolva szívócsatornákat is kell minden irányban nyitni, és ezt, mint mondtuk, legalább egyelőre csak vicinális pályák által érhetni el.

Románia megkeresi kereskedelmének a szükséges utakat, a melyek egész keleti Magyarország számára is igen becsesek s reánk nézve csak akkor válhatnak direct veszedelmessé, ha cmlasztanók helyreállítani vasúti összeköttetéseinket. Sem reánk, sem Romániára nézve nem hátrányos, ha a Vulkány-szorosról a tölgyesi szorossig s a Besztercezenél végződő határig helyreállítunk azon összeköttetéseket, a melyek minket a Bukovinával, Gácsországgal, Romániával, a Dunával és a Feketetengerrel érintkezésbe hoznak. A szeben-verestoronyi vonal nem csak Kustendschével köt minket össze, hanem itt a bulgáriai és ruméiai csatlakozáshoz is jutunk.

Az összekötő vonalak az északi és keleti pálya, a fekete és aegüi tenger közt Erdélyben és Románián vezetnek át, de nem csak Brassó, hanem Szeben felé is. A bukarest-kustendschéi összeköttetés Romániával elkerülhetlené teszi a Verestoronynál való csatlakozást is, gyarapítja a teherforgalmat a keleti vaspályán a nélkül, hogy a kivitelnek ártana, a melynek Brassón át kell kifejlődnie s épen a román-bolgár-ruméiai pályák kiépítése folytán vagyunk kénytelenek mi is összekapcsolni pályáinkat ezekkel, de a forgalmat sem Petrosényről, sem Szebennél nem szabad megakasztanunk.

S a mi több, a ki vasutakat akar építeni, folyamokat is kell szabályozni s esatornákat ás-

önöket az új pályatársakat, kik érettem emelték poharat. Ernő szavai hatástalanul hangzottak el. A sugó nem kezdeményezett éljont s így csak a director recsegő torok köszöritésbe szolgált helyeslő viszhang gyanánt a kedvetlenül elmondott pohárköszöntéshez.

Különb Ernőre, az egykori csinos, üde arca ifjura ma — tíz hosszú év után — bajosan lehet rá ismerni. Megviselte az élet. Sápádt csontos arczán, a szemüvegek alatt mély, setét borozdát szántott az idő, barna göndör fürtjei nagygon megritkultak, s egy neme a fanyarságnak keserűségnek jellemző egész valóját. Kevés beszélt; szótlan álmodozó lett. Álomképeit azonban nem fűzte egy boldognak képzelte jövőhöz. Lelke a multan merengett; a jelen- és jövőtől már csak nyugalmat remélt melyet eddig hasztalan keresett. Nyugalom! A mi izgalmas életünkben ez egynek jut legritkábban hálás szerep. A nyugalomra vágyó vándor színész már a lejtőre ért; az ő hanyatlása rohamos, bármennyire törekedik is azt észre nem venni. Hasztalan! Észrevéti vele a közönség, majd pályatársai, végül a director. Fokokint süllyed mindig kisebb, jelentéktelenebb színházakhoz! végre megállapodik falun. Szeper osztályához azonban göröcsön vonaglóssal kaposzkodik, s ha szerelmesen kezdte: végzi is a szerelmesen, csak hogy

nia; folyamainkat legalább annyiban kell vizitálkák alakítanunk, hogy fánkunk megfelelő szállítási útnak szolgálhassanak, nem csak nyugatra, hanem délre is a Dunához; általában nem szabad felednünk, hogy a haladásnak indult hajóépítés Romániában a mi fánkunk, kenderünknek és vasiparunknak kelendőseget szerez, ez utóbbi mellett kiváló fontossággal bír, mert Románia vasra nézve Ausztria-Magyarországra és Angliára van utalva, Ausztria-Magyarország pedig könnyen kiállhatja a versenyt, miután magyar vas- és szénbányák épen az erdélyi határon találhatók.

Anglia és a német birodalom épen vasterményeink miatt küzdének a keleti piac meghódításáért. Erdély déli határára igen tetemes vastelepek találhatók, a vaskó a maga dústartalma, óhajandó volna tehát, hogy végre arra nézve észszerű értékesítés lépjen életbe s józan forgalmi politikával megnyerhetnők vasiparunknak a Keletet. E termelésre nézve is nagy fontossággal bír forgalmi eszközök szaporítása s remélhető, hogy a magánipar oly helyzetbe jött, hogy Dél-Erdély gazdag vastelepeit kellő értékesítésre emeli.

Forgalmunk és csatlakozásunk megítélésénél a romániai pályákkal, tisztában kell lennünk azzal, hogy különösen Románia érdekében fekszik egy intézni vasúti összeköttetéseit, hogy azok a tengerre és a nagy continentalis kereskedelmi vonalokkal összeköttetésbe jöjjenek. Egyenes összeköttetés által azon nagy forgalmi vonallal, a mely Romániát Orsován át a nyugat-európai államokkal, továbbá azon pályákkal, a melyek Bukovinával, Gácsországgal és Oroszországgal érintkezésbe hozzák, elérte a cél; a tengeri út nyitva áll számára a feketetengeri és a galacz-és brailai folyamkikötők által ugy a kivitelre, mint a behozatalra.

De e csatlakozás a romániai pályákkal főleg a mi érdekünkben fekszik, s ha ez már létesült, fog Erdély oda jutni, hogy iparilag kifejlődjék. Tartani lehet attól, hogy e szegény ország a politikai újjáalakulások következtében a balkán félszigeten, még nagyobb elszegényedésnek néz elébe, mert legalább mostanig irányadó körökben ez ország viszonyait illetőleg minden ismeret hiányozni látszik, vagy pedig az erdélyi állapotok mostanig nem részesültek kellő méltánylásban.

A jelenleg tökéletlen erdélyi vasúthálózat észszerű tökélyesítése az állam, az itteni kereskedelem és közgazdaság fejlődésének érdekében fekszik.

(Folyt. következik.)

KÜLFÖLD.

Törökország az állhatatlanság mintta-országa. Már ismét kormányválságot jeleznek Konstantinápolyból. Az öreg, immár jóformán munkaképtelenné vált Savfet pasa bizatnék meg új kabinetalakítással, miután a mostani kormánynak sikerült magát több ízben kompromitálni és sikerült nem egy hatalommal konfliktusokat fölidéni. Hogy minő emberekből fogja ritkán, vagy soha sem ott a hol kezdte. Az alászállás fokozatai igen parányiak. Laikus szemlélő észre sem veszi; de a jó pályatársak figyelmét mi sem szokta kikerülni.

Rengetegi director ur, a sors különös kedvezményének tartotta azt a kényszerűséget, melynek következtében Ernő az ő kis truppjához csatlakozott. Ez a sors-kedvezmény nagyon szegényes világitásba helyezé Ernő az ő viseltet, kopott könyökű színehagyott felöltőjével, rücskös kalapjával, s kétes színű kézlőivel. Az egykori világfi és divat uracsról leritt a szegénység.

(Folyt. köv.)

A FAUSTLEGENDA.

írta:

Barine Arvéde.

(Folytatás.)

Faust, hogy megjutalmazza az egyetemét, iránta tanusított vendégszeretetért, felajánlotta, hogyha néhány órai időt engednek neki, lemásolja számára Plato és Terentius elveszett színműveit. Az erüritő hitáni kar, a város tanácsaival komoly értekezletet tartott ez ajánlatra nézve, melyet visszautasítani határoztak el, mivel kivitele nehézkés látszik az ürdög beleavatkozása nélkül. Mi pedig azt illette, hogy kétséghő vonják annak lehetőségét, hogy a doktor nem

Savfet megalakítani az új kabinetet, arról hallgat a krónika.

Philippopolból írják a „Pol. C.”-nak, hogy a görög kardoson. előtti éjjel, folyó hó 5-én a város nyugalmát oly esemény zavarta meg, melynek könnyen a legszomorúbb következményei lehettek volna. Néhány bolgár ugyanis éjjelkor a görög St. Paraskevi templomba lopózta és a sekrestyében, arra kényszerítették, hogy adja át nekik a templom kulcsait. A bolgárok ezután bolgár papot hozattak, kinek a templomtól bolgár szertartás szerint kellett fölszentelnie. A sekrestyés erre zajt ütött, mire minden oldalról elősiettek a görögök, kik a külső drinápolyi téren gyűltek össze s azután a templomot erőszakkal iparkodtak ismét bevenni; de nem sikerült nekik, mert a bolgárok túlnyomó számban voltak s azonkívül a milícia néhány katonája által támogatottak. Midőn a hatóság arról értesült, csendőrséget és miliciát küldött a helyszínre, hogy a rendet ismét helyreállítsa. A templom azonban bezárva volt s néhány század katonának kellett előtte maradnia, hogy új harcok megakadályoztassanak.

A görögök reggel összegyűltek öt más templomukban és lármának tettek, hogy a templom visszaadását kiköszöböljék. E czéla elmentek minden konzulhoz, első sorban Mitchell angol konzulhoz, ki támogatását megígérte s végül Aleko pasához.

Alekoknak nagy udvarában bolgárok is csoportosan álltak és ellen-tüntettek, úgy, hogy a rendőrségnek mindent el kellett követnie, hogy összefutkózzon megakadályozzon.

Aleko pasa kijelentette a görög küldöttségnek, hogy nézete szerint a templomnak az ünnepek utánig bezárva kell maradnia, hogy véres konfliktusok megakadályozzók.

Az angol főkonzul kezdeményezésére a követési kar az angol követtségben éjjelkor rendkívüli gyűlésre ült össze. Mitchell kijelentette, hogy miután a kormány a zavargásokat nem képes elnyomni, Aleko pasára pressziót kell gyakorolni, hogy a tartomány békéjének helyreállítására török csapatokat hívjon.

A többi konzul kijelentette, hogy előbb utasítást fog kérni nagykövetségétől. Isvolsky orosz főkonzul indítványára ezután határozatba ment: bevárni a további eseményeket.

Az orosz főkonzulutsat tanácsára Aleko pasa másnap a templom kulcsait átadta Neophytos görög püspöknek s az ügy el lett volna intézve, ha a görögök örömlínek nem adtak volna nagyon is hangos kifejezést. — Tízec, ének és zene-szóval jártak be a várost és a bolgárokat gunyolták, minék következtében ezek követel bánták a görögöket. — Végre dulakodni kezdtek s egy görög revolverlővéssel megsebesített egy bolgár csendőrt.

Strecker tábornok maga jelent meg a helyszínen és sikerült neki, bár nem fáradság nélkül, a harczozókat szétoszlatni. Azóta nyugalom uralkodik. Most még a St. Paraskevi templom birtokjogának szabályozásáról van szó. A bolgárok török fermánnak vonatkoznak, melyek szerint a templom övék, a görögök ellenben azt állítják, hogy a bolgároknak, mióta a konstantinápolyi patriarkaságtól megváltak és szakadároknak jelentettek ki, többé nincs joguk ohitni templomra.

Az ügyet a philippopoli legfelsőbb törvényszék fogja eldönteni.

teljesítne azt, mit felajánlott, a derék embernek ilyesmi még csak eszébe sem jutott. Ellenkezőleg elszomorítván őket azon gondolattal, hogy egy ennyire kitudó (feingelel) ember lelküdvét veszélyeztető dolgok gyakorlatának adja át magát, elküldötték hozzá egy Ferencz-rendi barátot, hogy igyekezzék őt meggyőzni.

A pap nem felelt el zárdája érdekeit érvényre emelni; felszólította Faustot, hogy nagyon sok misét tartasson ott, de Faust ki-gunyolta a zárdát és miséit, mi azon határozattal bírta a városi tanácsot, hogy elűzzék őt közből. Erfurth egyik utazójáról fennmaradt neve a városban azon nap emlékéért, midőn egy szénával telt terhes szekeret, elcibe fogott két nagy lóval, vitt őt keresztül, hol alig volt más-kor hely egy gyalog ember számára.

Kortársai legfőbbjéről el volt, fogadva azon eszmét, hogy Faust doktornak minden lehetséges, mivel az ördögök szolgálatában áll.

Ha valami meglepheti az embert, ez ügyes, nyegle életforténetében, az bizonyára leginkább azon körülmény, hogy a papi eljárások, melyek oly kényesek szoktak lenni, a varázslat és bűvészet kérdéseire nézve büntetetlenül hagyták őt, természet feletti csoda szereivel, s az ördög-gel való czimboraságával dicsekedni. Ha az ember átnézi a XV—XVII-dik századból német boszorkányságokról szóló évkönyveket, és látja, hogy mint mennek fel a mindkét nembeli s minden körüli (közülük egy éves gyermekek is) boszorkányok kivégzettései százakra, ezekre, roppantul bámulhatja e zajos fellépési díszekről szájhűs, nagy világheli jártasságát, mely által harmincz éven át képes volt számos kalandjából ép bőrrel menekülni. Worsusban egyet-

A magyar delegáció jan. 20-ki ülése.

A magyar delegáció mai nyilvános ülése Haynald Lajos érsek elnök által 10 órakor nyitotta meg. Jegyzők: Baross, Miske báró. A közös kormány részéről jelen vannak: Haymerle báró külügyér, Bylandt-Rheidt gróf külügyér, Kállay és Mérey osztálytanácsosok, kapitány és Bolla őrnagy. A magyar kormányt Tisza miniszterelnök és Orezy b. képviselik.

Baross felolvassa a tegnapi ülés jegyzőkönyvét, mely hitelesített, s azzal egyetemben végleg elfogadtatnak a tegnapi megszavazott előterjesztések (az 1877-ki zárszámadások s arra vonatkozó határozatok).

Prónay József felterjeszti az egyesült összbizottságnak a bosnyák hadügyi előterjesztésről szóló jelentést.

Bolla őrnagy a hadügyér nevében válaszul Apponyi gróf decz. 10-iki interpellációjára a magyar iparnak a hadsereg szükségleteinek szállításánál való tekintetbe vétele tárgyában. A hadügyminiszterium felhívást intézett a magyar ajánlókhoz, hogy árakat az osztrák gyárosokéval megegyezőleg szabják meg.

Ha ez megtörténik, akkor a magyar iparosok a szállításonál a quóta arányban fognak részt vehetni. Ha azonban a magyar ajánlók eme felhívásnak nem felelnek meg, akkor a hadügyminiszterium kényszerítve lesz egy új ajánlat kiadására eszközölni.

Apponyi Albert gróf meglegedéssel veszi a választ tudomásul. — Következik a napirend: a hadügyminiszterium válasza és az 1880. évi hadügyi szükséglet.

Márkus István előadó ajánlja a bizottság jelentésének elfogadását a részletes vita alapjául.

Ivánka Imre a hadügyminiszter figyelmét két tárgyra akarja vezetni. Ha a jövőben háború ütne ki, akkor az valószínűleg összes erőinket fogja igénybe venni: ezért szükséges lenne, ha az eddig teljesen elanyagolt népfelkelést újjászerveznék és életképesse alakították, anélkül, hogy az valami nagy költségbe kerüljön, mert ehhez szolgálaton kívüli vagy nyugdíjazó tiszteket lehetne használni.

A másik, a mire, a hadügyért figyelmezteti, az, hogy az egyéves önkéntesi intézmény kiterjesztések olyanokra is, kik — mivoltági fog tekintetbe nem vétele mellett — saját költségükön magukat fentartják és az egyévi jelenléti szolgálat alatt lelkiismeretesen teljesítik kötelességeiket.

A többire nézve szóló elfogadja az előterjesztést és kijelenti, hogy eme megjegyzések végett azért emelt most szót, mert a védtörvény revíziójának határideje már közel és ez az egyedüli alkalom, a midőn a parlamenti tag a hadügyminiszterrel közvetlen érintkezhetik. (Helyeslés.)

Ezután a jelentés a részletes vita alapjául elfogadtatik. Előbb is tárgyalás alá vétetnek a közös hadügyminiszternek az utolsó delegáció rezolúciójára adott válaszai. A 2. válasznál (egy magasabb katonai intézet létesítése a magyar korona tartományában).

Molnár Aladár emel szót: A hadügyminiszter válasza abban áll; hogy pénzügyeink javulása és egy olyan tanintézet létesítésének szükségessége esetén a hadügyminiszterium meg fog felelni a delegáció eziránti óhajának.

E válasz nem elégítheti ki szót, mert az annyit jelent, hogy egy magasabb intézet Magyarországon csak akkor fogunk alapítani, ha

len évi alatt (1485-ben) nyolczvanöt boszorkányt égettek meg. Hamburgban tűzhalálra ítélték el egy orvost, csak azért, hogy egy szegény nőt megmentett, kit odahagyott bábaasszonya.

Delen egyik kis hercegségben kétszáz negyvenkét egyén, kik közt legtöbb kis gyermek volt, lett öt év leforgása alatt a tűzhalál áldozata.

Más helyen még egyetlen itélőbíró Renig Miklós, azzal dicsekedett, hogy ő egymaga tízenöt év alatt kilencszáz boszorkányt égettetett meg. Würzburg városában, úgy volt, hol Faust nyilvánosan dicsekedett azzal, hogy ismételné tudná a Krisztus valamennyi esodattait, az áldozatok száma az 1659-dik éven kilencz százra ment fel. A szomszédos Bamberg egyházközségben pedig hatszázra.

A legkülönbözőbb állású egyének szerepeltek e tűz-áldozatok között: kézművesek, cselédek, földművesek, tanácsbeliek, egyházfőriak, színesek, hajósok, tanulók, nemes és polgári rendből valók, egyszerű „járókelők.” A jegyzőkemen ilyenmő megjegyzések láthatók: „A közhatalmú nagyon tudós férfin.” „A kis Borbála a legfiatalabb leány Würzburgban.” Egy tanuló, ki több nyelvet beszél, s ki kitűnő zenész, mind ennek, mind hangszere kezelésére nézve.*

Igaz, hogy voltak néha szünetek is.

(Folyt. köv.)

*) Lásd Conway-Moncar művét: „Demologand De vil — Lore.”

az ausztriai hasonló intézetek már túltömvé lesznek és az új tanulók felvételére nézve hely nem lesz.

Ez legkevésbé sem igazságos, mert Magyarország érdekében fekszik az, és azt a nemzet jogosan követelheti, hogy fiai az országban nyerve kiképzettéssék tisztekké.

Mostanáig csak Ausztriában vannak ilyen intézetek, méltányos és igazságos, hogy a magyar korona tartományaikban is létesítsék egy ilyen intézet!

Szólv elfogadja a bizottság határozati indítványát ama kéréssel, hogy a hadügyminiszterium gondolja meg, hogy ama határozatok nem azért hoztak minden esztendőben, hogy azokat a legközelebbi évben ismét megújítsák; ő nem kívánja azt, hogy ezt a magasabb tanintézet még ez év folyamánban létesítsék, mindenesetre azonban megtétehető volna az előkészületek annak létesítésére nézve.

Végül szólv meg néhány megjegyzést akar koczkatni a katonai képző intézetek felől. Elismeri annak szükségességét, hogy minden tiszti a szolgálat érdekében bírja a német nyelvet.

Ebből azonban nem következtetheti, hogy katonai tanodákban, melyek a magyar korona tartományaikban fennállnak, minden tantárgyat német nyelven adjanak elő. Óhajandó volna, hogy a katonai tanintézetekbe felvétel azokra is kiterjedjen, kik a nemzeti nyelvet még nem bírlák. Elfogadja a hadügyi bizottság határozati javaslatát. (Élénk helyeslés.)

Bosznia szervezése.

A magyar delegáció egyesült albizottságának vasárnapi ülésén a közös kormány tagjai, Bosznia szervezéséről hosszabb nyilatkozatokat tettek, melyeket a következőkben rövidre vonva adunk.

Wahrman után gróf Apponyi a vágye-sülles korszakvitale iránt tett kérdést.

Faymárie ismertette Bosznia szervezését. A két tartomány elöl álló főhadparancsnok főke az országos kormány, a közigazgatási beosztás 6 kerületet, 47 megyét és 23 müdirlíkt köpez. A volt török hivatalnokok közül a nem bennszülöttek, a kik a szükséges nyelvismereteket nem bírlák, maguk hagyták azt a tartományt. Igazságügyi dolgokban kézszeres felebezési rendszer van érvényben, adószedő van 20 négyzetmértőlön egy-egy. A bevételeköl fedezni lehetett a költségeket és 1880-ra hasonló eredményt remél a miniszter. A tartomány olyan tételben, melyek előbb a hadügyi költségvetést terheltek, mint laktanyák, utak, posta és távira pótlék fejében 1.090.000 forint vállalt át saját terhére. Végül arra utal, hogy nemcsak a lecsendesítést vittük keresztül a megszállt tartományokban, hanem az egész keleti kérdés érdekei jónak is tekintethe. Nem azért okkupáltuk a két tartományt, mintha nagyobbodást óhajtottunk volna, hanem mert azon hisztemben voltunk, hogy így nagyobb veszélyeket fogunk meggátolhatni.

Kállay osztályfőnök a hierarchiai viszonyokat fejtegette; a két katolikus püspököt a pápa nevezi ki, a három görög nem egyesült püspök a metropolitának van alárendelve, egymással nem állanak semmiféle viszonyban.

A mohamedán hierarchiai összeköttetésébe Konstantinápolylyal, a hatóság meg kérdésekkel sem elegendik, a vakufjóságok állapotain változás nem történt és a mohamedán vallási egyletek önkormányzatilag kezelik azokat.

Hoffmann báró pénzügyminiszter kiemelte, hogy a monarziából való hivatalnokok csak rövid időre vannak szabadságolva és a szabadságidő letelte után visszaérhetnek előbbi állásukra. A török hivatalnokok, kik eddig nem kaptak soha nyugdíjat, kegyelmi adományul fogják azt kapni az országától.

A tretina beszéde volt az, mi azelőtt legtöbb panasza adott okot; bérbeadtak azt oly kezébe, melyek nem nagy érdeket tanusítottak a lakosság jólété iránt: a becslés meg nem történteig a természet nem lehetett behor-dani, a mi földművesnek sok veszteséget okozott, a bérlo pedig halasztotta a becslést, mert ott tartózkodása alatt szállást és élelmezést kapott. Most az állami közegek hozzájárul-tával azok eszközlik a becslést, kiket az adó illet; a kormány fakultatív foganatosította a pénzbeli megváltást, és ennek teljes kersztülvitele most már nem látszik lehetetlennek, de előbb konstátálni kell a vagyoni viszonyokat és a tartományi jövedelemből beváltási alapot létesíteni.

A kereseti és házber-adóra a népszámlálás az eddignél jobb alapot nyújtott. A marhalegésért járó illetéket illetőleg kiméletesebb beszédesi módszert létesített a kormány.

A bányá és erdő értékek tudományos konstátálása megtörtént; kétségtelen, hogy a tartománynak bányászati és erdészeti tekintetben dus kincsei vannak; sok gazdag barna-szén rétegeket, dus ezüst ereket stb. találtak. A 104 négyzetű müf kiterjedésű erdőségek 30 millió értéket képviselnek és ezek nagybárra állam-birtokok.

A vánkéselés javítására minden rendszer-bály megtörtént és legközelebb foganatba vétet-nek r szükséges berendezések is.

A török kormány alatt a vámbevétel 800.000 forint tett, de a vánkéselés nem volt szabályozva. A monopoliomok más alakban bár, de érvényben voltak az előbbi kormány alatt és most erőlyes intézkedések történtek a monar-chiánkban levő monopoliomok és közvetett adók behozatalára.

Végül Bylandt-Rheidt hadügyminiszter megalintette, hogy jelenleg katonai épületekben 5700, a barakkokban 10.900, magánházakban 9933, ideiglenesen 1000 ember van elhelyezve.

Az előirányzat általánosságban és részleteiben elfogadtatott.

Válasz: „mit csinál a Conservatorium?” című interpellációra.

A helybeli zene-conservatorium alapító tagja és emerit-gondoka tkt. Szenkovich Márton úr a Kelet f. é. 14-ik számában fenhivatolt cím alatt interpellációt intéz a zeneconservatorium választmánya és elnökségéhez; melyben csak már teljesen superált dolgokra visszatérve oly feltevéseket s az állapot teljes nem ösmere-téből eredő alaptalanságokat említ föl, hogy ezekre feleletet adni ezen intézet jól feltöltött érdeke mekvánja. — Minél fogva alólirt mint az elnökség egyik igénytelen tagja a t. bizott-mány megbízásából felhíva érzem magamat e-gész röviden, s tárgyilagosan válaszolni, s a tiszteit tagtárs urnak tölem kitelhetőleg felvilá-gosítást adni, arról hogy mit csinál a zenecon-servatorium?

Ugyanis mindenekelőtt ki kell jelentenem, hogy ezen zene-intézet tisztelt alapító tagjai rendesen megszoktak hivatni a választmányi gyűlésekre, azonban miután mindnyájuk saját-látára, csaknem kivétel nélkül azon nézetben kelletvén lenniük, hogy az intézet iránti kötelme-iknek eleget tettek az alapítványi összeg befizetése által — némelyek ritkán, legnagyobb része épen sohasem jelentek meg, s így egész könnyen megsejthetik, hogy a t. interpel-láló tagtárs úr is — a ki 1878-ban minden gyűlésre meg lön hívva, azonban nem jelen-vén meg; azok közé soroltatott a kik nem akarnak jönni — s így 1879-ben nem hivatott meg. — Ez mindenesetre mulasztás a melyet jövőre helyre fogunk pótolni az által, hogy a t. alap. tag úrat valamint a többieket is — minden gyűlésre megfogjuk hívni, s els várjuk tehát — hogy félre téve némely gyö-nélési és személyi kérdést sértett ambíciót sat. — elenése által alkalmat szolgáltatand téve a nation alapuló aggodalmának eloszla-

A mi a zene-conservatorium műszaki ke-zelését illeti, megjegyzendőnek tartom, hogy az ez időszelut — a zeneoktatásra van fők éppen irányulva; a hangversenyek adása a mint az a mult évekről a helyi lapok hasábjain is közölt s önálló füzetekben kia-dott évi jelentésekben is hangsúlyoztatott mel-lékes feladatnak tekintetvén. — Hogy ez irány-ban oly sikert és eredményt mutatnak fel — a minőhez hasonló ezen intézet fenállása alatt még nem létezett — bizonyítja a tanítványok létszáma a mely átlagosan 1879-ben 97 volt, bizonyítja a megtartott nyilvános vizsga eredmények a melyekről tüzetes és részletes je-lentést tettünk a tkt. városi bizottságoz. — Fe-lette sajnáljuk, hogy azon nagy horderejtű eredmények — a melyek sokkal inkább biztosítják Kolozsvár városában a zenejövőjét — mint de-ficités és kisszabású a mai mügényeket ki nem elégítő olyszertű hangversenyek mint a minő-ket a t. tagtárs úr említ s óhajt, kikerülték a t. tagtárs úr figyelmét. Meglehet győződve, hogy a zene-conservatorium választmányában van annyi szakértelem a mennyi ezen kérdés czélszerű megoldására szükséges, van annyi belátás, hogy nem teszi ki azon ügy is kevés pártolónak örvendő intézetet, gyenge hangver-senyek összzetákolása által oly blamageoknak a melyeknek fájdalom — mások hibája és elhamarkodása miatt oly gyakran ki volt téve. — Ezen körülményben rejlik az oka annak is, hogy mult évi 2-ik hangversenyünk késett, mivel mindég oly műszaki akadályok merültek fel, a melyek tekinteten kívül hagyása a jó si-ker koczkatatják vala. — Most azonban az előkészületek folyamatba vannak s a jövő hét folytán meglesz tartva a hangverseny is a mely igen szép és változatos.

A mi t. tagtárs urnak azon aggodalmait illeti, hogy a zene-conservatorium, a z é r t mivel az alapító tag urnak nem veszek részt a gyűlésekben, a z é r t mivel hangversenyek nem rendeztetnek oly szímben és alakban mint a hogy t. tagtárs úr óhajtaná — végelgyengülésbe esett volna, arra nézve biztosítatom, hogy bármennyire sajnáljuk az előbb felsorolt nélkülözést, s azt hogy már talán hivattabb műszaki egyé-nek alapos véleménye ellenére a t. tagtárs ur nézete kivethetlen maradtott, a Zene-Conserva-torium nem hogy végelgyengülésben, de sőt vi-ruló egészében — folyton törekvő s nemes hivatásán megölöl haladásban van — mert a mely intézet oly kevés anyagi támogatás mellet 6 zenetanító által 97—100 tanítványnak (kik-nek egyharmada tandíjmentes) nyújt tanítást — az bizonynyára nem félhet a végveszélytől. —

Bár ezelőtt 10—15 évvel lett volna érvényesítve ezen irány — főszly fektetve a z e n e o k t a t á s r a s nem deficités és bizonyos műszabásu hangversenyekre — bizonymásként állának több műkedvelő zenészzel bírnánk, mint ilyené-keppen!

Ennyit a műszaki és kezelési védelemre — most térjünk át a legkényesebb pontra a vagy-on kezelés iránt támasztott teljesen alaptalan aggo-dalmakra.

Valójában csudálkozom a t. tagtárs urn, — hogy annyira hátra van a világ folyásában hogy oly tényekről, a melyek a nyilvánosság előtt folytak le, nincs tudomása — pedig eddig szorgalmas újság olvasónak ismertem, s csak is azon körülménynek tulajdonítom tájékozatlansá-gát, hogy intézetünk közzgyűlési jelentéseit tar-talmazó helyi lapok szándékosan nem lettek ta-lán kezéhez szolgáltatva, s így elkerülte figyel-mét, hogy az 1877 és 1878-ik évről pontosan számot adtunk, — hogy a közzgyűlés a száma-dolókat helyesnek talált és igazolt számadásaik terhe alól felmentette. — De csodálkozásomnak, adok kifejezést, hogy a füzet alakjában megje-lent s postai uton minden egyes t. tagnak meg-küldött évi jelentéseket nem kapta kézhez, mert ha ezeket olvassva vala, bizonyára nem tartotta volna szükségesnek kérdéses interpellációt — melynek csupán csak egy passussa bír hivatott-sággal — s ez az, hogy miért nem lett meg-tartva ez ideig az 1879. évi közzgyűlés?

Addig is a mig azon közzgyűlésen — a mely a nemzeti színház t. igazgatósága és intézetünk közt szerződési viszony a zenekar átvétele iránti tervezet megállapításának befejeztéig, a mely a közzgyűlés jóváhagyásának leend előterjesztendő, s csak is a másik lett egy pár hétre elnapol-va — teljes képét nyújtandjuk a vagyoni ál-pásnak — azon megnugtatóssal szolgálók a t. tagtárs urnak — hogy az alaptőke a legbü-sesebb kezelés alatt áll — s az a tagtárs ur által feleslegesnek vélt — azonban nola a Con-servatorium jelen szervezeti működésére elkerül-hetetlenül vált zongora beszerzésére fordított összeg az alaptőke javára nem is lett megfizetve jelenleg van zongoránk — a melyen 15 zongora tanítvány nyer oktatást — és az alaptőke is a gr. Péchy M. ő excellenciája által 2-od ízben lett 400 forint adomány hozzászámlásával — a milyennek — mint zeneoskola — fenállása óta soha sem örvendett épen annyi a mennyi 1877-ben volt. — A folyó jövedelmek s kiadások kezeltetik is, a legnagyobb pontossággal eszközöltetik ügybuz-gó s lelkiismeretes pénztárnokunk által — kihez hasonló tisztviselőt bármely intézetnek kívánok.

Hogy mindezen állításaim helyességéről meg-győződhessek a t. tagtárs úr — ma bator voltam az évi jelentéseket kezéhez elküldeni — enged-je reménylenem, hogy ha nem mint szavazat ál-tal választott — de nemes áldozatkészsége által jogosn'tt, tléseinkben részt veend, — s így várva várít alkalmat nyújtand arra nézve, hogy meggyőzhessek aggodalmait alaptalanságáról — s azon örvendtes tényről, hogy a Zene-Conser-vatorium az utóbbi 3 év alatt oly virágzásnak örvend — a mely az egyedüli garantia arra nézve, hogy intézetünk hivatott feladatát betölt-hesse.

Kolozsvárt, 1880, jan. 21.
A Zene-Conservatorium választ-mánya nevében:
Dr. Hincz,
alelnök.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Rogéard Ágost

hatodik felolvasása.

Nodier vagy az irodalmi átalakulás.

Nodier vagy az irodalmi átalakulás.

A 19-ik század kezdete előtt haldoklott a költészet. Nemcsak a pásztori költészet, de az egész franczia irodalom; minden egyes ága újja-születésre várt s ujja is lön teremve a roman-tikai iskola megalakulása által.

Nem mondhatni, hogy más nemzeteknek ne lettek volna e téren már azelőtt is kitűnő írói, hisz ott volt Shakespeare, Byron, Scott Val-ter, Goethe, Schiller s talán ezek példája lelke-sít az új iskola teremőit, a melynek előhírnő-kei voltak Bernardin de St. Pierre, Rousseau, Staeln, Chateaubriand, Lemerrier, Soumeti Leb-run, Delavigne, ugyszólván az átmeneti korszak-koftok által az új és a régi, a clasicus és a romantika, iskola között, a mely utóbbinak fe-jétül kétségteletlenül Hugó Victor tekintendő, de azért nem egyedül övé a megalkotás dícsőségei, oly roppant mü ez, melyre egy ember, bármily nagy legyen is, képes nem lehet. A fő minden-esetre ő volt, s a harezban hadnagya, tanítvá-nyai, hogy ugy mondjuk vetélytársai voltak: Gauthier Theophil, Musset Alfred, Lamartine, a két Deschamps, Vigny, Dumas, St. Beuve, Nodier.

Ezt az egyesületet Cenaculumnak nevezték; létezése három korszakot jelez, a küzdelem, a megalakulás és a diadal korszakát. Tulajdonké-pen több ilyen egyesület is létezett, a régi iskola hívei: Képviselei La Harpe, Chenier, Baour, Arnoult Viennot; a már jelzett romantikai és a még szabadabb, a tulzó, magát „ifju Franklon”.

nak vagy kis Cenakolumnak nevező párt, melynek feje Bonel Petrus tagjai Destombet, Bonchardie, Nerval sat.

Ezeknek főelvük volt: gúnyolni minden fennállót, a classicismust ép úgy, mint a polgári osztályt, ez utóbbit különösen; a mi pedig nagyon helytelen volt, mert ha valamit pártolni kellett, még is mindig csak a vagyonosabb polgári osztálynak kelle helyt állani.

Volt még egy párt, a semlegeseké, ennek feje Andriaue kedvelt író, derék ember.

A romantikai iskolának, — a melynek feladata volt kiragadni az irodalmat a classicismus reatpadt formái s különösen az ókor feltétlen utánzását terjesztő modor kötelekeiből — csak győzelmi korszakát oltajta feltüntetni előadó, igen hosszas volna azt küzdelemben, megalakulásában is követni.

Az első győzelmet az 1830-ik év hozta meg Heraiani előadásával, a mely színmű tüköletes ellentéte volt a classici irodalom követelményeinek.

Miben állottak tulajdonképen a követelmények? mi volt a classicismus elmélete? Mit értettek tulajdonképen a classicus színmű elnevezése alatt? Azt, a mit Racine behozott s a mi nek ő volt első s Viennot utolsó bajnoka s a 150 éven keresztül súlyosított nehéz csapásként a francia irodalomra: feltétlen utánzása az Aristoteles és Horatius által felállított szabályoknak.

Mondhatná valaki, hogy Racine előtt és után is voltak classicusok, Corneille, Voltaire, de előadó ezt tagadja, mert Corneille még nem és Voltaire már nem volt classicus.

A classicismus első kezdeményezője Ron-saro, tulságba vitte a classicismus értelmét. Lelhetlen egy népként szokásait, társadalmát, politikáját egy másikba oltani, ő pedig ezt akarta, tökéletesen, hogy úgy mondjuk görög kapitára akarta huzni a francia nemzetet, társadalmát, erkölcsüket. Racine és Boileau voltak az egyetlenek, kik e nemből remek műveket tudtak alkotni, a többi csak Racine utánzója volt. A classici iskola egészen megtartani igyekezett az ókori formákat, nem hagyta helyben a felvonásokra való felosztást, megtartá a chorust és különösen ügyelt az irány nemességére, a melyben Racine páratlan volt. S miben állott az irány nemessége szerintük? mindennek kertelésében, a mi az illető legszorosabb szabályaival valamiképen ellentétbe jött. A zsebkendő sző végképpen volt tiltva s mivel Othellohan oly kék a szíve, jutott részére, Othellonak veszni kellett. Később Dellié alatt a drámaírás egész mesterségé fajult, melyet 24 szabályra osztottak fel s e szabályokat tanították; bárkinek 20 30 óra elég volt hogy valakit drámaíróvá tegyen. Tör, méreg, összekészítés, megbízott, voltak a főtenyezők s az öt felvonást úgy osztották fel: az elsőben a hercegű férjhez megy, a másodikban nem megy férjhez, a harmadikban ismét férjhez megy, a negyedikben nem s az ötödikben meghal.

E drámák személyei csak hőseket ábrázoló babok voltak, jellem és emberi érzelmek nélkül. Semmit nem volt illő a saját nevén nevezni, szó sem volt a sorsról, a mely magával ragadja, vagy uralg a személy fölött. Idegen alakok, idegen örömeik, fájdalmak, a melyek hidegen hagyták a nézőt, ez volt a korszerű dráma a romantica életbe lépése előtt. A hangos classicismus egyik legbuzgóbb terjesztője, Dellié egyik darabját Hugó ellen intézett ágyúlövésnek nevezte, de a mely nem talált, mert Hugó életben maradt. Ennyire jutott háromszoros fogatkozása után a clacisismus. Ideje volt, hogy a romantica iskola előálljon és újra teremtsen az irodalmat.

Mi a romantica elnevezés? tán legbuzgóbb hívei sinésenek tisztában fölülte, Staëlné így határozta meg: A romantismus, lovasias és keresztény költészet, mint a trubadurok, a mely román nyelveken lévén írva románként nevezetett.

Hogy mi a romantica? sokkal könnyebb elmondani. Visszatérés a természethez, a gondolat szabadsághoz, a mely nem tűr meg más szabályokat, mint a művészet örök, megingathatlan törvényeit. Nemesak a szépnek, de a rútnek is eszményítése, a valódi életnek, az emberi lélek valódi érzelmekinek esztételése, annak a népként a költészet, a mely közt élünk, melyet ismerünk, a jelenkor társadalmának rajza, ezt honosítja, ezt teremti ugyszólván meg Hugó iskolája, mely megtanítja francziául érezni a francia költőt, hogy a francia nép megérttesse.

(Vége köv.)

NAPI HIREK.

Helyi hírek.

— Somló Sándor, a győri szintársulat tagja, tegnap mutatta be magát a kolozsvári közönségnek. Ha tele házat és egy csomó előlegezett taptot a jószág mérvének lehet tekinteni: akkor már Somló tegnap első föllépte biztosítási számára teljes elismerésünkre. Am a tele ház lehet a kíváncsiság eredménye, a sok taps pedig — nó a sok taps sokszor bizony mit sem jelent. Tegnap mindenesetre jelentett valamit, még pedig a vendég javára: de még sem annyit, hogy az, acceptabilis ítélettel egyenértékű volna. „Romeo és Julia” egyike az angol költő legszebb

alkotásainak, Romeo pedig egyike a leghalás, a legrokonzenesebb, de egyuttal legnehezebb szerepeknek. Az egész alak olyan eszményi fényben van bemutatva a költő által, hogy a mai practicus és prózai világnézet bizony aligha képes oda fölemelkedni. A színésznek tehát csaknem megoldhatatlan feladatot kell e szerepben megoldania: Romeót be kell vezetni a modern izlés és fölfogás prózai légkörébe, meg kell velünk érteni, hogy élvezhesstük. S még sem szabad leszállitnia őt abból a fenséges magaslathoz, a hová Shakspeare helyezte. Ez a nagy feladat, melyen a legtöbb színész törekvése, még tehetőség mellett is, hajótörést szenved. Vagy idealizál a maga fölfogása s izlése szerint; ez esetben többnyire élvezhetetlenül édeskés, sőt érthetetlen lesz. Vagy tulerős, realis, hogy ne mondjuk: durva színekkel festi ez alakot a színész s akkor ismét nincs költői becsé alkotásának. Somló Sándor úgy látszik, értelmes színész, ki fiatal kezdő léte tudja: mit s hogyan kellene tennie. A kivétel azonban még messze elmarad a jó szándék mögött. Pedig nagyon erős színpadi fegyverei vannak, igen szép színpadi alak, kinek már pusztá meglelensége megnyeri a néző rokonszónvét, deli termet, kifejező arez. Hangjáról még nem kockáztathatunk határozott véleményt, mert tegnap fatalisan be volt rekedve; mindazonáltal úgy vettük észre, elég rokonzenes organum, mely még valószínűleg a fejlődés első stadiumában van, de idővel erőteljes, érezes hanggá nőhet ki magát Hanghordozása egy kissé monotonnak tűnt föl s mintha bizonyos modoros hullámzásba szoktatta volna Somló szavallatát; de azért olykor-olykor szerencsésen megtalálta a kifejezés igaz hangját. Játéka is egy kis szügletséget, vegyülve bizonyos félénk zavarral, árult el. Am, ezt inkább az első föllépés elfogultságának kell betudnunk, semhogy hibának. Mindent összevéve s amennyire egy szerepből ítéletet lehet alkotni: Somló kétségtelenül figyelemreméltó jelenség magyar színpadon, kiben úgy látszik, sok megvan abból, amit színpadi hívatosságra vall és szerencsés fejlődési körülmények között szép jövőt biztosíthat. Aközönség igen rokonszenvesen fogadta a fiatal vendéget és több jelenete után élénken megtapsolták. Kültömben az előadás hősnője Ram-zetter Jolán volt; Juliát nagy gondnal, hévvel s hatással személyesítette. Játékának a szorosan vett drámai momentumokban, egy pár gyönyörűen keresztüllírt részlete volt, melyek méltán provokálták a zajos tapsokat. A jellem gyöngédebb, gyermekdeden ideális és idealisan nyomonasít azonban már nem tudta akóra szerencsével festeni s azért p. o. az erkély jelenetben játéka korántsem állott azon a magaslaton, mint p. o. a IV. felvonásban midőn a sírból iszonyait festi le maga előtt háborgó képelele. Ez valamint a megelőző jelenete midőn értesül a szerelme és bátyja között összeküldözés tragikus kimeneteléről, — valóban igaz drámai hévvel, nagy erővel s a kifejezés oly élénk színezettségével exquált részletek voltak, hogy csak gratulálhatunk e szép sikerhez. Izletesen díszes és gyönyörű öltözékei ezáltal is nagy feltűnést keltettek s nagyban emelték játékát külső sikerét.

— A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara folyó évi január hó 23-án, pénteken, d. u. 4 órákor közgyűlést tart, melyre a t. tagokat tisztelettel meghívja. Tárgysorozat: 1. Visszapillantás a kamara múlt évi működésére. — 2. A vasúti díjtételek leszállítása ügyében kiküldött bizottság jelentése s előkészület a brassói társ-kamarával ez ügyben tartandó közös takácskozásra. — 3. A kolozsvári kereskedők és iparosok kérvénye a tervezett szamosi hid melletti kiépítése végett. — 4. Gróf Schweinitz Gyula emlékirata az erdélyrészi vicinalis utak ügyében. — 5. A helybeli kereskedelmi Akadémia segélyezése ügyében a magyar kormányhoz intézett felterjesztés. — 6. Az úttörő szőlő törvényjavaslatnak módosítása a gyáripar érdekében. — 7. A gyapotfonal hamisítás elleni törvényes védelem szűksége. — 9. A Grácban szept. hó folytán tartandó országos kiállítás. — 9. Más rendes ügyek.

— Értésítés. Azon kellemetlen értesítést nyervén, hogy a f. hó 24-én tartandó bal megkövítés kézbesítése közül számos rendeltetés történt, van szerencsénk közzé tenni, miszerint mindazok, kik ily meghívókhöz igényt tarthatnak, de tévedésből nem kaptak volna, bálunknak szivesen látott vendégei lesznek. A rendező bizottság.

Hazai hírek.

— Két családi tragédia. Farkasdon Nyitra megyében, egy tehetsős parasztleány nyelviszonya volt egy szegény lányunk: s mivel ezt nélkül akarta venni, szülei, kik ezen „messallian ceot” görbe szemmel nézték, nem akarták belegegyezéseket adni. Különösen a legény atyja ellen-nezte ezt a házasságot: mire a legény elhatározta, hogy atyját megöli így majd azután nőülve heti a lányt. Vett magának egy revolvert, a köcsmába ment, leitta magát s a aztán hazament. Késő este volt már, mikor az udvarba tette lábát, hol a épen sógora jött felé. A részeg legényt nem ismerte föl a „sütőben, atyjának vélte; s rástötötte revolverét A lövésre elősietek a házbeliek, a a legény atyjával együtt, legény színtén rálőtt, mikor fölismerte. Az öreg nem

halt meg, csak nehéz sebet kapott, a tévedésből meglőtt sógor azonban kiadta lelkét. — Ugyancsak a „Pester Journal”-al közlik a követ. kezű nem kevésbé tragikus esetét Szegedről. A Szegonyától Sintonba vezető út mellett fekvő koresmában borzasztó eset történt. A koresma egy özeveg asszonyé, ki két fiával lakott ott. A napokban hazaérkezett az idősebb fiú, és azt mondta, hogy a nagyon öreg és gyenge házi kutyát, melynek már egy sem lehet semmi használ sem venni, agyonlővi. A fiatalabb testvér azon pillanatban, melyben bátyja a puskát elstűtötte, a fához akart szaladni, hogy majd a kutyát eloldja, de bátyja golyójától találva, életlenül rogyott össze.

— Öngyilkossági kísérlet. N Váradon tegnapelőtt apró gyermekek szaladtak a katonavárosi városházára, jelentvén hogy a Körös mellett levő fák egyikére egy ember akasztotta magát de még rug, kapál. Az ottani hatósági közeg Kassay ur azonnal a jelzett helyre sietett s a kötelelet elvágván, az embert még idejekorán megmentette. Az ápolás folytán visszanyerte az embert eszméletét s a hozzá intézett kérdésekre azt felelte, hogy ő F. Várhelyre való s azért akarta magát felakasztani, hogy megtudja azt, megcsatná-e őt a felesége? Ez a tudnivaló majd életébe került a jámbor embernek. ki tovább intézkedés céljából átadott a rendőrségnek.

— A zeneszóval bekisért farkas. A következő mulatságos történetet írják lapunknak: E kö 10-én virradólag Kis-Petriben Kosa János földbírtokos juhakkal négy iznos farkas jelentkezett, s nem juthatván könnyen a nyájhoz, a magas kerítést többször körülsétálgatták, s hol legörpébbnek találták azt, egyikük hatalmas ugrással próbálta meg a bemenetelt. De ép e helyen volt megásva a végzetes verem, mely az éhes farkaskomát ugrásából való visszaesése alkalmával, minden irtalom nélkül elnyelte. Észrevéve a juhász az esetet, hangosan kiabálni kezdett, s ezzel, s kutyái közbejöttével a más harmat az akol közeléből elűzte. — Habár volt fegyvere a juhásznak, a megrekott farkast megelőni nem akarta, sőt ellenkezőleg a kiabálása folytán odaszaladt három ember segítségével élevesen akarta azt a veremből kiemelni, s a faluba s illetve az udvarba beszéllíteni. — Hogy ezt megtehessék, egy-két ujnyi vastag kötélt hurok bocsátottak le a verembe, de ezt a hatalmas állat egy könnyű harapással — mint-ha olloval metszették volna el — ketté vágta. — Látra ezt az emberek, egy karvastagságú hosszú rudat bocsátottak le, minék végét azonban a farkas — fel lévén ingerelve — oly erővel kapta meg, hogy a négy erős ember sem volt képes szájából kicsavarni. Nem akarván a farkas elbocsátani a rudat, rögtön egy erős kötélt hurok bocsátottak le a rudon, mi azonnal nyakába akadva, ennek, s még egy ugyancsak ily módon leeresztett kötélt huroknak segítségével kiemelték a nagy farkast nedves bőrtőnéből. — E közben megérkezett a közelben lakó ezüldysereg is, mely látva a nevezetes farkas fogást, hogy mulatságosabbá tegye a történeteket, — hegedülte után szaladt, s zeneszóval kísérté be, a kötéltől erős köteleken tartott s így ártalmatlanná tett erős állatot az udvarba. — Ide megérkezve, már az egész falu kicsinyje nagyja összegyűlt megbámulni a szép farkas-komát, mely még delutánig lánczra verve, egy kamarába zárattott. Delután azonban leltették s megnyuzták, de felbontott gyomrában mondhatni semmit sem találtak. Nevezetes az, hogy a babonás köznép különbféle babonák céljából a farkasnak máját, tüdőjét s különösen gégejét mind egy cseppig elhordta. —

Vegyes hírek.

— Egy érdekes élet. Kremsmünster városi börtönében fél év óta ül egy ember, kit sorsa egyik világrészből a másikba üzött, s a legkülönbözőbb társadalmi állásokba kényszerített. Csak akkor fog szabadon bocsátatni, ha szállóvárosa elismeri, hogy oda való illetőségű. Ez embert Henri de Clermontnak hívják. Az 1793-iki forradalomig családja Clermont-grófságot bírta Puy-de-Dome departementben. Auvergne megyében. A jakobinusok nyaklője alatt két nagybátyja vezett el. Nagyatyja ott hagyta az ősi birtokot, s Anglia megbízhatók földére menekült. Itt született hőstünk is. Fiatal korában a Vellesley-collegiumon, 1851-től 1854-ig pedig a bécsi egyetemen tanult. 1854-ben a tollat fegyverrel cserélte föl, s az osztrák 21. Reichsach báró nevét viselő ezredbe lépett. Élete ettől fogva valóságos kaland, hanyattatás volt, nyugtalan természete folyton tovább s tovább űzte. Szolgált Indiában, majd Batáviában, Jáva szigetén; kizűtött Algír forró homokján a beduinok ellen. Azután Barame seregével Mexicoba ment, átpártolt Miksa császárhoz. A szerencsétlen császár halála után Venezuela köztársaságban a caracasi katonai akadémia tanára volt. Azután visszatért Európába, a vatikán titkos levéltárnak titkára, majd Nápolyban egy vendégfogadóban tolmács és portás volt. Később a fiatal Statella gróf nevelője lett, majd a collegium romanum tanárának hívták meg. 1874-ben az ari-nai collegiumban tanított: 1877-ben maga állított fel egy tanintézetet Schweitzban, ez azonban leégett. Clermont nagy nyomorba jutott. Végre vasuti munkásnak állt be, hogy magát föntarthatassa, azt azonban nem bírta ki, s sok

hanyattatás után Kremsmünsterbe jutott, hol, mivel utólevet nem tudott előmutatni, letartóztatták.

— Vasuti szerencsétlenség. Angliában, Norkshire és Liverpool között két olyan szerencsétlenül ütközött össze, hogy a gépész, vonatvezető és fűtő szörnyen haltak és tíz sebesült szenvedett nehéz sebesülést.

A budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzetei.

1880 év Január hó 20-ról.

	Minőségi súly	Ára 100 klg.-nak		
	Hectoliterenként			
B u z a :	klgr.	frt. kr.	frt. kr.	
Bánsági	72-8—74-6	—	—	—
„	76-4—78-3	13 75.	—14 10.	
Tiszavidéki	72-8—74-6	—	—	—
„	76-4—78-3	13 85.	—14 20.	
Pestvidéki	72-8—74-6	—	—	—
„	76-4—78-5	13 —.	—13 95.	
Fehérmegyei	72-8—74-6	—	—	—
„	76-4—78-3	13 85.	—14 20.	
Bácskai	72-8—74-6	13 65.	—14 —.	
„	76-4—78-5	—	—	—
R o z s :				
Magyar	70 —72	9 70.	9 90.	
Á r p a :				
Takarmány	60 —62	7 50.	7 75.	
Maláta	62 —63-7	8 15.	10 75.	
Z a b :				
Magyar	36-4—40-1	7 40.	7 65.	
T e n g e r i :				
Bánsági	— — —	7 60.	7 65.	
Másnemű	— — —	7 55.	7 60.	
R e p e z e :				
Káposzta	— — —	— —.	— —.	
Bánsági	— — —	— —.	— —.	
K ö l e s :		7 85.	8 75.	
Magyar	— — —	8 10.	8 40.	
S z o k v á n y :				
Buza tavaszra				
szállítandó	74-7.	14 70.	—14 65.	
Buza Szept.—Ok-				
tób. szállítandó	— — —	— —.	— —.	
Rozs tavaszra száll. 69-2		— —.	— —.	
Tengeri Máj.—Jun.				
szállítandó	— — —	8 60.	—8 85.	
Répeze káposzta				
Augst.—Sdpt.				
szállítandó	— — —	— —.	— —.	
Répeze bánsági				
Jul.—Aug. sz. — — —		— —.	— —.	
Szesz (nyers) 100				
lit. százalékként — — —		34 76.	85 75.	

HIVATALOS ARFOLYAMOK

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1880 január 21.

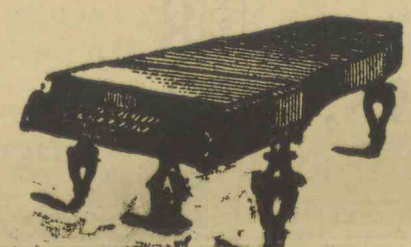
Magyar aranyáradék	99.90
Magyar vasúti kölcsön	116.—
Magyar kel. vas. államkötv., I. kibocsátás	78.85
Magyar kel. vas. államkötv., II. kibocsátás	90.75
Magyar kel. vasúti államkötv., 1876. évi	79.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	112.75
Magyar szőlődezsma váltási kötvény	89.75
Magyar földterhermentesítési kötvény	88.50
Magyar földterhermentesítési kötvény záradékkal	87.75
Temes-bánati földterhermentesítési kötvény	87.50
Temes-bánati földterherm. kötv. záradékkal	86.50
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	86.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötv.	— —
Osztrák járadék papírban	70.10
Osztrák járadék ezüstben	71.—
Osztrák járadék aranyban	83.95
1860-iki államsorsjegyek	183
Osztrák-magyar bankrészevény	—897
Osztrák hitelintézet részevény	872.—
Magyar hitelbank-részevény	893.15
Ezüst	— —
Cs. és kir. arany	849.
30 frankos arany	932.—
Német birodalmi márká	57.85
London (3 havi váltókért)	116.90

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKÉSY KÁROLY.

Hey Károly

Zongorakészítő Bécsből

ajánlkozik zongorahangolásokra és a legjobb szakértői kivitelért kezességet vállalva, zongorák igazítására.

Hangolásokra bérletek is köthetők. Jelentkezések Stein János könyvkereskedésben fogadtatnak el.

MULATSÁGOS

Cotillion-keringők és rendjelek, valamint bál ikszettek, ékszerek, legyezők stb.

Cotillion-tour.	szabadban igen jó hat.
Táncztanító nélkül bárki a legszebb és leg-elegánsabb	Puffantó szallagok, cotillion és peloton tűz 50—100 lövéssel 1 50—3 frt.
Cotillon-figurákát rendezheti.	Maszkmenetekre
Liszes zsák-tour 2 ftt 50 kr.	Farsangi 12 drb. 75 kr. 1 ftt, 1 ftt 50 kr.
Flora-tour (hatásos) 7 ftt.	Egyébb lárma-észkezők 12 drb. 1—2—5 fttig.
Kosárka-tour 1 ftt 50 kr.	Egész török-zenekar 3, 6, 10 ftt.
Caillagász-tour 4 ftt 50 kr.	Alarozsok jelvények 50 drb. 4 fttől 10 fttig.
Abc-tour 2 ftt 25 kr. 3 ftt 60 kr.	Óriás ordók jelmondatokkal, drbjja 50, 1 50, 2, 3 ftt.
Mandolinata-tour 2 ftt 50 kr.	Lámpionok 5 drb. 6, 7 50, 10 és 15 ftt.
Bűvös sapka-tour 2 ftt 25 kr.	Uj! Afrikai-ékszer. Mellékek, függők, nyakláncok 2 ftt 50 kr. 4 fttig.
Höember-tour 4 ftt 50 kr.	Egy egész jux-tombola-játékkal komoly és tréfás dolgokkal 25 darab 4 ftt.
Champagei-tour 5 ftt 50 kr.	Hatásos darabok 5, 6, 7, 8, 10, 15 ftt.
Nagymama-tour 3 ftt.	Báti legyezők elegáns anyagból, selyemből, atlaszból, elegáns övvel egy drb 75 kr. 1 ftt 50, 2, 3, 4, 5 ft.
Tűzoltó-tour 4 ftt 25 kr.	Utánzott gyémántok, gyűrűk, függők, gombok, karikák, ékszerész módra készíttve 75 kr. 1 ftt, 1 ftt, 50 kr. 2, 3 ftt, 3 ftt 50 kr. 4 ftt.
Lámpa-tour 3 ftt.	6 karatos dublé arany medallion és kereszt 80 kr. 1 ftt 20 kr. 3 ftt. 2 ftt 50. 3 ftt.
Dió-tour 2 ftt 75 kr.	6 karatos double arany női láncok legfinomabb munka egy db 4 ftt. 5 ftt 50 kr. és 7 ftt.
Nagy tata-tour 2 ftt.	6 karatos double férfiaranyláncok 1 ftt 80. 2 ftt 50. 4 ftt. 5 ftt 50. 8 ftt.
Tárca-tour 1 ftt 25 kr.	Korall-imitációk valódi ezüldoid 1 ftt. 1 ftt 50 kr. 1 ftt 80 kr. 2 ftt.
Majom-tour (neveléses) 3 ftt 60 kr.	Hajnyilak valódi schilekrot 1 ftt. 1 ftt 50. ezüldoid 40 kr. és 50 kr.
Baba-tour 1 ftt 50 kr.	Fejtűk legújabb izlés szerint 30, 40, 50 kr.
Tetszeglő-tour 2 ftt 80 kr.	Legújabb finum franczia virágékszerek Medallionak, melltek, függők, fejtűk 35, 50, 60, 80 kr.
Bádecker-tour 5 ftt.	Bál és színházi ékszerek.
Füldő-tour 4 ftt 25 kr.	Egy rendbeli 50, 80 kr. 1, 3 ftt.
Szivár- és cigarettelitour 2 ftt 80 kr.	Lárvák gyermekek nők urak számára darabja 8, 10, 15, 25, 30, 40; 50 kr.
Hólapda (zár) tour 1 ftt 20 kr.	Karakter lárvák például: Napoleon, Bismarck, Vilmos császár IX. Pius stb. darabja 40, 75 kr. 1 ftt 1 ftt 50, 2 ftt, egész ftt 50 kr. 1, 2, 3 ftt.
Aranyhal-tour 2 ftt 50 kr.	Selyem-lárvák, drbjja 15, 20, 30, 50 kr.
Markatányos-tour (kicsiny) 3 ftt, nagy 5 ftt 50 kr.	Állat-lárvák darab 40, 50, 75 kr. 1 ftt.
Katzenjammer-tour 4 ftt 50 kr.	Állat-öltözétek 4, 5 ftt.
Maszk-tour 1 ftt 20, 1 ftt 50 kr.	Óriás főkkel 12 ftt 50 15 fttig.
Fortuna-tour 1—2—3 ftt.	Órok drbjja 8, 10, 15, 20, 40, 50 kr.
Kometa-tour (8 párral) 1 ftt 50 kr.	Bolond pipkák 50 darab 6, 8, 10, 12, 15, 20 ftt.
Jockey-tour (igen elegáns) 3 ftt.	Bolond jelvények 50 darab 4, 6, 8, 10, 12 ftt.
Tombola-tour 2—3 ftt.	Alapítva
Kesztyű-tour 75 kr. 1 ftt.	1863. Csak Witténél Bécsi Kärtnert-utca 59. Süröny ezim: Wittén Récs Kärtnert-utca.
Humorisztikus-tour 1—1 ftt 80 kr.	Küldemény utánvétet. Egyleteknek eladónak, árleengedés,
Falusi-tour 65 kr.	
Pántofli és tölcser-tour 1 ftt 50 — 2 ftt 50 kr.	
Páva-tour (uj) 3 ftt.	
Margit-tour 1 ftt 25 kr.	
Denevér-tour 2 ftt 50 kr.	
Tetszeglő legyező-tour 4 ftt.	
Szászország-tour 5 ftt 50 kr.	
Czukorpapír-tour 2 ftt.	
Ezeket kívül több másféle tour egészen 15 forintig.	
Báliczikkek, ékszerek, legyezők.	
Cotillon-röppentyű czukorkák 12 drb. finomul csomagolva maszk-pipával 75 kr. 1 ftt 20, 2 ftt, 2 ftt 50 ftt.	
Állatfejekkel 1 ftt 50, 2 ftt, 2 ftt 50 kr.	
Egész maszköltözettel 6, 9, 12 ftt.	
Kotillon-ordók egy csomagban 50 drb. mindenik csomaghoz finom krepp- és gyémánt-ordók csatolva.	
1. Sorozat 50 darabban Nr. 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36,	

A „KELET” NYOMDÁJA

LEGUJABB IZLES SZERINT ÖNTÖTT BETŰIVEL

elvégez helybeli és vidéki megrendelésekre mindennemű nyomdai munkákat.

Folyó-, röpiratokat, rovatos iveket, körleveleket, alapszabályokat, gyászjelentéseket, névjegyeket, bolti árjegyzékeket, árucikk-borítékokat, számlákat, baroműtleveleket, vásárcédulákat,

báli meghívókat, tánczrendeket,

mindennemű hivatalos nyomtatványokat

a papírnak gyári áron való számítása és szorosan véve csak a munkadíj hozzászámításával.

Nyomdahelyiség: FÖTÉR. 4. SZÁM.

Pontosság, izlés, olcsóság! a jelszavunk.

Moll Seidlitz-por.

Valódi csak.

ha minden dobozon a sas és az éa sokszorozott ezégen van lenyomva.

30 év óta a legjobb eredménnyel használt mindennemű gyomorbetegségek és emésztési bántalmak (mint étvágytalanság, szorulás stb.) vértelődés és aranyér-bántalmak ellen. Különösen oly egéneknek ajánlandó, kik álló életmódot visznek. Hamisítások bíróilag üldöztetnek.

(27) Ára egy lepecsételt doboznak 1 ftt. oszt. ért. 12—*

Francia borszesz és só.

A legmegbízhatóbb orvosok a szenvedő emberiség részére minden belső és fogfájásnál, idült hibák és sebek, rákbajok, úszók, gyuladt szemek, hűdés és mindennemű sérteknél stb. stb. 2—52

Palackban használati utasítással együtt 80 kr. o. é.

Dorsch-halmáj-zsirolaj
Krohn M. és társától
Bergenben (Norvégiaiban.)

Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelemben előforduló faj között az egyedüli, mely orvosi célokra használható. Ára egy üvegnek használati utasítással együtt 1 ftt. o. é.

FÖRAKTÁR:

Moll A. gyógyszerész,

es. k. udvari szállító.
Bécs, Tuchlauben.

A t. cz. közönség figyelemztetik csak is Moll-féle készítményeket kéri és csak is olyanokat elfogadni, melyek védjeggyel és aláírással ellátva vannak.

Raktárak: Valentiny Ad. gyógyszer. Wolf János, gyógyszer. dr. Hintz György, gyógyszer. Szeki Miklós gyógyszer. Biró J. gyógyszer. Dietrich Samu, Gebrüder Osiki. Brassóban: Jekelius Nándor gyógyszer. Bistrizs Zirts C. Szongott L. Szebenben: Müller K. gyógyszer. Teutch A. gyógyszer. Segessvárt: Teutch J. B. Szászrégen: Bork ec. Rössler.

Simonffi István gazdasági gépész gépgyára Kolozsvárt.

Van szerencsém tudatni a nagyérdemű közönséggel, hogy jelenlegi gépgyáram az újabbkori igényeknek megfelelőleg, segéd-gépekkel el van látva és így elvállal bármily külföldi gyártmányú gépeket kijavításra a legpontosabb kiszolgáltatás és igen jutányos árak mellett, nevezetesen:

gőzgépeket, gőzcséplőket, gőzszivattyukat, kút- és malom-szerkezeteket s bármily tizedes vagy más rendszerű mérlegeket.

Készletet tartok saját gyártmányaimból, nevezetesen:

vasekékből, eketaligákból, kézi cséplőgépekből, rostákból, kukoriczamorzsolókából, szeeska és répavágók-ból és egyéb gépekből.

melyeket jutányos árak mellett a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlani bátor vagyok. (28) 13—52

SIMONFFI ISTVÁN,

gazdasági gépész és gépgyáros.

Simonffi István gazdasági gépész gépgyára Kolozsvárt.

A kolozsvári takarékpénztár részvény-társulat XI-ik évi

Rendes közgyűlése

folyó 1880. évi február 19-én d. n. 3 órakor tartatuk a városi községi teremben.

TÁRGYAI:

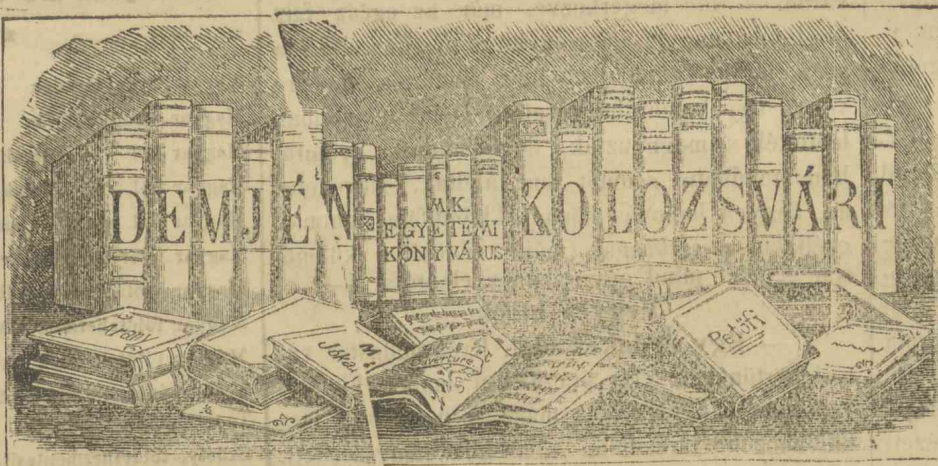
1. Az igazgató bizottmányának jelentése az 1879-ik évi üzletről és működéséről.
2. A felügyelő választmányának jelentése az 1879. évi működéséről, ügyszintén az évi számadásoknak és mérlegnek, nemkülönbén a nyereség felosztását tárgyzó indítványoknak megvizsgálásáról.
3. A lefolyt évi tiszta jövedelemről intézkedés és az osztalék megállapítása az igazgató bizottmány és a felügyelő választmány jelentései nyomán.
4. Az igazgató bizottmány 3 kilépő tagja helyett újak választása (alapsz. 26. §-a.)
5. A 3 kisorsolt és 1 elhalt napibiztos helyett újak választása (alapsz. 50. §-a.)
6. Szentgyörgyi József részvényes által beadott indítvány tárgyalása.

A közgyűlésen résztvenni szándékozók felhívának, hogy részvényeiket f. évi február 16-án és 17-én mindig d. n. 9—12 óráig a gyűlés tartamára, az intézet helyiségében letenni sziveskedjenek, hol a felhatalmazási és jogosultsági okiratok megvizsgálására kiküldött igazoló-bizottmány a megjelenési jegyeket kiszolgáltatja (alapsz. 19. §-a.) Kolozsvárt, 1880. január hó 10-én

(42) 3—3 AZ IGAGZGATÓ BIZOTTMÁNY.

Könyv-mű és zenemű raktár.

Bárhon megjelent és bárki által hirdett bel- és külföldi könyv és zenemű azonnal kapható vagy megrendelhető a leggyorsabban.

a plébánia épületben a piaci templommal szembe.

(3—*) ZONGORA és HARMONIUM RAKTÁR. (36)

Hutflesz Károly

KOLOZSVÁRTT.

(9—*)

megvásárol mindennemű magyar és osztrák állampapírt, sorsjegyet, arany- és ezüst pénznemeket, s leszámítól escomptírt) mindenféle nyereményeket és szelvényeket 3 hóval a lejáratú idő előtt, s eszközöl minden bel- és külföldi helyeken történendő bármily összegű fizetéseket.

AJÁNLIJA DÚSAN ELLÁTOTT

Fűse rtárát, bőrkereskedését,

ugy saját gőz- (henger)- malmi

LISZTEIT,

ugy szintén kitértő minőségű

fagygyugyertya és szappan-gyártmányait. (21)

Nyomatott a „KELET” nyomdájában Kolozsvártt.

Evő-eszközök

britannia-ezüstből.

Egy birminghami angol gyár megbízása folytán bámulatos olesó britania-ezüst eszközök nagy készletben kaphatók csakis

Gutmán A.-nál

Budapesten, Dohányuteza 18-dik szám.

A következő evőeszközök, n. m.:

- 6 darab evőkanál
- 6 „ kés valódi angol aczéból,
- 6 „ villa (mindegyik egy darabból),
- 6 „ kávéskanál,
- 1 „ levesmerő-kanál,
- 1 „ tejmerő-kanál,
- 6 „ ezüst tálcza.

Összesen 32 darab csakis 5 ftt 60 krajczárjával kapható csakis Gutmán A.-nál, Dohányuteza 18. szám. (34) 12—52

Vidéki megrendelések utánvétellel pontosan eszközöltetnek.

OPELIK A.

ajánlja mindenféle hirdetések bel- és külföldi lapokban felvételére az 1858-ban alapított

HIRDETÉS-KÖZVETÍTŐ IRODÁJÁT

Bécsben Stadt Stubenbastei Nro 2. (A Wollzeile Nro 36 szöglet háza).

A megbízások pontos kivitelében biztosítást nyújt ezen osztrák Magyarországnak illyenmű vállalatok legöregebb ezége általánosan elismert pontossága és szoliditása által. (32) 11—*

Ar- és költség-jegyzékek ingyen és bérmentesen küldetnek meg.

STAJER FÜNEDEV MELLBETEGEK SZÁMÁRA.

!!! Óvás annak hamisításától !!!

Több mint 30 év óta egyetlen és legjelesebb gyógyszer a gége és a lélegzési szervek minden bajai ellen: n. m. köhögés, hurut, rekedtség, torok- és mellfájás stb.

A Stajer fünedev palackzaiba e szavak „Apotheke zum Hirschen in Graz” és „J. B.” jegy van benyomva, ezenkívül a ragjegy a termelő J. Purgleitner gyógyszerész aláírása kék színben olvasható.

Övünk számos utánzástól és hamisítástól s kérjük a t. cz. vásárlókat, hogy csak azon palackokat tekintsek valódiaknak, melyek a fennebbi ismertető jelekkel ellátvák.

Egy palack ára 88 kr. o. é.

Fő-szállítóraktár: Purgleitner J. gyógyszerész Grácban.

Főraktár: Magyarországra nézve Török János gyógyszerésznél Emilnél.

Budapesten. S. Szent-Györgyön: Csutak testvéreknel.

Raktárak Kolozsvárt: Dietrich Samu és Gergely testvéreknel.

Ferencz uraknál. Kézdi-Vásárhelytt: Benkő testvéreknel.

N. Szebenben: Thalmayer Maros-Vásárhelytt: Fogarasi Demeternél.

H. Morscher W. F. nál. Besztérczén: Kelp Frigyesnél.

Brassóban: Jekelius gyógyszerésznél. — Dusehoia Ján. — Eger.

— Dusehoia Ján. — Eger.

— Dusehoia Ján. — Eger.

— Dusehoia Ján. — Eger.

— Dusehoia Ján. — Eger.

— Dusehoia Ján. — Eger.

— Dusehoia Ján. — Eger.

— Dusehoia Ján. — Eger.

— Dusehoia Ján. — Eger.

— Dusehoia Ján. — Eger.

— Dusehoia Ján. — Eger.

— Dusehoia Ján. — Eger.

— Dusehoia Ján. — Eger.

— Dusehoia Ján. — Eger.

— Dusehoia Ján. — Eger.